

# Pingstdagen



Predikan på distans 2021-05-23.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

*Bön:* O du Helge Ande, kom till oss in, Med nåd och frid i dina trognas hjärtan bliv. Din levande kärlekslåga där upptänd och uppehåll, Du som av alla tungomål och land församlar folken I Herrens Jesu Kristi tro endräkteliga. Halleluja! Halleluja!

**Predikotext.** Evangeliet 1:a ärg. Joh. 14:23-31.

*23 Jesus sade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord. Och min Far ska älska honom, och vi ska komma till honom och ta vår boning hos honom. 24 Den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord. Ordet som ni hör är inte mitt, det kommer från Fadern som har sänt mig.*

*25 Detta har jag sagt er medan jag ännu är kvar hos er. 26 Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er.*

*27 Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet. 28 Ni har hört att jag har sagt er: Jag går bort, och jag kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, för Fadern är större än jag. 29 Nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni ska tro när det har skett.*

*30 Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig, 31 men världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig.*

Pingsten är den stora högtidsdagen då vi firar att den helige Ande blev utgjuten över apostlarna. Tungor av eld visade sig över dem och de förkunnade Guds ord så att alla som var församlade kunde förstå predikan på sitt eget språk. Så blev språkförbistring i Babel övervunnen. När de ogudaktiga människorna byggde Babels torn (1 Mos. 11), var det för att i sitt högmod nå upp till Gud och göra sig ett berömt namn i hela världen. Men Gud hindrade detta genom att förbistra språket så att de inte längre förstod varandra. I pingstens under gjorde Gud däremot så att alla människor kunde förstå den evangeliska, apostoliska förkunnelsen om Kristus. Så för den helige Ande alla kristna till gemenskap med Gud och med varandra i hans heliga kyrka. Profeten Joel talade om detta och sade:

Och det ska ske därefter  
att jag utgjuter min Ande  
över allt kött.  
Era söner och era döttrar  
ska profetera,  
era gamla ska ha drömmar  
och era unga ska se syner.  
Ja, över tjänare och tjänarinnor  
ska jag i de dagarna  
utgjuta min Ande.  
Och jag ska göra tecken  
på himlen och på jorden,  
blod, eld och rökpelare.

Solen ska vändas i mörker  
och månen i blod  
innan Herrens dag kommer,  
den stora och skrämmande.  
Och det ska ske att var och en  
som åkallar Herrens namn  
ska bli frälst.  
På Sions berg och i Jerusalem  
ska det finnas en räddad skara,  
så som Herren har sagt,  
bland de överlevande  
som Herren kallar (Joel 2:28-32).

Nu sade aposteln Petrus att denna profetia har gått i uppfyllelse på pingstdagen. Så predikade han om Kristi död och uppståndelse och manade folket till bättring och omvändelse. Och Gud talade till deras hjärtan så att inte mindre än 3000 personer tog emot ordet och lät döpa sig.

När Jesus uppstod från de döda skedde detta inte offentligt. Han visade sig endast för sina närmaste lärjungar, för kvinnorna vid graven och en gång för mer än 500 bröder och till sist även för Paulus. Men uppståndelsen skedde inte som vid pingsten inför den stora allmänheten. Det var istället den helige Andes särskilda uppgift att femtio dagar därefter ropa ut budskapet om Kristi uppståndelse inför hela världen. Pingstens under är därför den stora högtiden då det apostoliska budskapet offentligt bekräftas av Guds egen Ande och då kyrkan går ut med budskapet om Jesu försoning för hela mänsklighetens synd. Om pingstens stora under säger vi därför:

1. Pingstens under visar att Guds ord är inspirerat av den helige Ande.
2. Pingstens under skänker oss den helige Ande.
3. Pingstens under gör så att kyrkan missionerar i världen.

## 1. Pingstens under visar att Guds ord är inspirerat av den helige Ande.

Kyrkoårets tre stora högtider hänger nära samman. Under *julen* firar vi att Gud sände sin egen Son till världen. Han blev människa för vår skull. Under *påskan* betraktar vi hur han tog på sig alla våra synder och uppfyllde Guds lag. Han måste lida och dö i vårt ställe för att vi skulle blir försonade med Gud. Så uppstod han på tredje dagen för vår rättfärdiggörelses skull. Om inte Kristus blivit människa genom julens under hade inte påskens under kunnat ske. Sedan sände Gud under *pingsten* sin helige Ande för att vittna om både julens och påskens under. Om inte pingstens under hade skett hade inte julens och påskens budskap spritts över världen genom det apostoliska, inspirerade gudsordet. Så hänger de tre stora högtiderna nära samman. Detta är Guds egen frälsningsplan.

Vår text säger att den helige Ande kom över apostlarna så att *Gud påminde dem om allt som Jesus sagt och gjort*. De hade under minst tre år dagligen varit tillsammans med Jesus och sett och hört allt vad han predikade och gjorde. Men de var vanliga människor som glömmer och missförstår. Evangelierna visar hur ofta apostlarna betedde sig felaktigt och oförstående och hur t.ex. Petrus ivrigt sa emot Jesus när han förkunnade att han skulle gå till Jerusalem för att lida och dö. Flera viktiga saker förstod apostlarna först efter Jesu död och uppståndelse. Om nu inte den helige Ande hade kommit och på ett särskilt sätt upplyst apostlarna hade inte deras förkunnelse och skrifter varit pålitliga. Då hade de som den moderna teologin påstår varit bristfälliga och motsägelsefulla. Men Jesus sade:

*Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er (v. 24).*

Det kan inte nog betonas hur viktigt detta ord av Jesus är. Den helige Ande kom enligt Jesu löfte på pingstdagen och påminde apostlarna om allt, allt som Jesus hade förkunnat. Därför kan vi vara vissa om att apostlarnas förkunnelse var och är Guds ord helt och hållet. Det *innehåller* inte bara Guds ord uppblandat med människotankar, utan det *är* Guds ord. Varje enskilt ord är *inspirerat av den helige Ande*. Därför kallar vi pingstens under för *verbalinspirationens* (ord-inspirationens) under. Om detta skriver aposteln Petrus:

*Det var inga utstuderade myter vi följde när vi förkunnade vår Herre Jesu Kristi makt och hans ankomst för er, utan vi var ögonvittnen till hans majestät. Han fick ära och härlighet från Gud Fadern när rösten kom till honom från den majestätiska Härligheten: "Han är min Son, min Älskade. I honom har jag min glädje." Den rösten hörde vi själva från himlen när vi var med honom på det heliga berget.*

*Så mycket fastare står nu det profetiska ordet för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en dyster plats tills dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan. Framför allt ska ni veta att ingen profetia i Skriften har kommit till genom egen tolkning. Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud (2 Petr. 1:16-21).*

Och aposteln Paulus skriver till Timoteus:

*Du däremot, håll fast vid det du har lärt dig och blivit övertygad om. Du vet av vilka du har lärt det, och du känner från barndomen de heliga Skrifterna som kan göra dig vis så att du blir frälst genom tron på Kristus Jesus. Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet, så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning (2 Tim. 3:14-17).*

Denna lära att hela Skriften, både GT och NT, är Guds inspirerade och ofelbara ord är Jesu egen lära, och apostlarna har alltså genom den helige Andes hjälp troget återgivit allt vad Jesus lärde. Jesus säger:

*Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett. Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket (Matt. 15:17-19).*

Och på ett annat ställe säger han:

*Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig, men ni vill inte komma till mig för att få liv... Hade ni trott Mose skulle ni tro på mig, för det var om mig han skrev. Men om ni inte tror hans skrifter, hur ska ni då kunna tro mina ord?" (Joh. 5:39f, 46f)*

## **2. Pingstens under skänker oss den helige Ande.**

Den helige Ande kom på pingsten över apostlarna så att de tillsammans med profeterna i gamla testamentet förkunnade Guds ord. Därför är kyrkan uppbyggd på apostlarnas och profeternas grund, så som det står skrivet:

*Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. I honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren, och i honom blir också ni sammanbyggda till en boning åt Gud genom Anden (Ef. 2:20-22).*

Men Anden gavs inte bara till apostlarna på pingstdagen. Hela den kristna kyrkan har fått den helige Andes gåva. Detta skedde redan under gamla testamentets tid då alla troende fick den helige Ande när de trodde på den kommande Frälsaren, Messias. Därför står det om Abraham att han fick se Kristus och att han blev rättfärdig genom tron. Jesus sade:

*Abraham, er far, jublade över att få se min dag. Han såg den och glädde sig" (Joh. 8:56).*

Och Mose skriver:

*Abram trodde på Herren, och han räknade honom det till rättfärdighet (1 Mos. 15:6).*

När Abraham trodde var det ett verk av den helige Ande. Liksom Anden av evighet är ett med Fadern och Sonen verkar han också överallt där Guds ord förkunnas, både i GT och NT. Därför bekänner vi varje söndag:

*Jag tror ock på den Helige Ande, Herren och livgivaren, som utgår av Fadern och Sonen, på honom som tillika med Fadern och Sonen tillbedes och äras, och som har talat genom profeterna.*

När en människa hör eller läser Guds ord är det den helige Ande som där talar. Och när en människa genom ordet kommer till tro på Kristus är det den helige Andes verk. I dopet ges också den helige Ande. För att manifestera detta gudomliga verk skedde många utom-

ordentliga under på pingstdagen. De skedde inte bara med apostlarna utan med hela kyrkan. Joel skrev ju:

*Och det ska ske därefter att jag utgjuter min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar ska profetera, era gamla ska ha drömmar och era unga ska se syner. Ja, över tjänare och tjänarinnor ska jag i de dagarna utgjuta min Ande (Joel 2:28f).*

I apostlagärningarna nämns inte i detalj hur denna profetia uppfylldes, men vi kan vara säkra på att många märkliga under skedde i hela den kristna församlingen och dessutom *”tecken på himlen och på jorden, blod, eld och rökpelare”*. Vad som är uppenbart är att den helige Ande klart och tydligt genom tecken och alla möjliga under manifesterade att Jesu Kristi död och uppståndelse nu skulle förkunnas för hela världen enligt Jesu egen missionsbefallning. Vi säger därför för det tredje:

### 3. Pingstens under gör så att kyrkan missionerar i världen.

Hela världen är i den ondes våld. Genom arvsynen är varje människa helt och hållet skild från Gud. Men världen förstår inte detta och när kyrkan talar om synden och Guds straff och den eviga förtappelsen blir människor arga och menar att kyrkan inte borde predika om så hemska saker. Men Jesus säger:

*Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig, men världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig. (v. 30f).*

Den helige Ande verkar alltid genom att först avslöja *denna världens furste*, djävulen. Om inte detta först predikas rent och klart kan ingen människa bli frälst. Därför straffar den helige Ande världen för synd, som Jesus säger (Joh. 16:8). Endast genom lagens predikan kan detta ske. Om då lagen tystnar i den kristna församlingens predikan kan det inte heller bli någon mission bland hedningarna. *Luther* säger att föraktet för lagens predikan till och med är värre än påvens förnekelse av rättfärdiggörelsen genom tron. Varför? Jo, den som inte förstår att han är sjuk vill inte ta emot någon medicin. Andligt sett säger då människan: Det är inget fel med mig. Jag har ingen synd, i varje fall är det inte så farligt med mig att jag skulle behöva något botemedel. Alla människor är goda innerst inne och det gäller bara att locka fram detta och göra sig av med vissa yttre felaktigheter. I grunden är alla människor goda och behöver därför ingen Frälsare, menar världen. Därför framhåller *Luther* så starkt att lagen först måste predikas i kyrkan. Utan lagens upplysning och förkrosselse kommer ingen människa i syndanöd. Ingen behöver då evangelium om Kristus och hans försoning.

Den helige Ande förkunnar med kraft om syndens allvar och Guds straff över all orättfärdighet. Jesus säger ju: *Denna världens furste är på väg*. Han vill döda Kristus och göra hela den kristna kyrkan om intet. Han har själv avfallit från Gud och vill att alla skall följa honom i fördärvet. Men Jesus säger: *Han har ingen makt över mig*. När Jesus dog såg det ut som om Satan hade segrat. Men strax därefter visar Jesus med sin uppståndelse att det var tvärtom. *Kvinnans säd, Kristus, hade då söndertrampat ormens huvud* i enlighet med Guds ord till djävulen efter syndafallet (1 Mos. 3:15). Så förkunnar den helige Ande det trösterika evangeliet om att Jesus Kristus har dött för hela världen, för varje enskild människa. Så är pingstens budskap framför allt löftet om syndernas förlåtelse och evigt liv för Kristi skull.

När nu den helige Ande uppenbaras offentligt i hela världen sker det genom apostlarnas predikan och dopet. Missionen går ut i hela världen enligt Jesu ord:

*”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut” (Matt. 28:18-20).*

Många tror att detta skall ske genom fortsatta uppenbarelser och nya pingstunder. Så förkunnar man inom allehanda svärmiska och karismatiska rörelser. Men pingstens under är liksom julen och påsken *engångshändelser*. Pingsten tillhör liksom julen och påsken frälsningshistoriens under. Efter detta verkar den helige Ande *genom apostlarnas ord*. De under som då sker är inte mindre, utan till och med större och mäktigare. Jesus sade ju: ”*Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som tror på mig, han skall och själv göra de gärningar som jag gör; och ännu större än dessa skall han göra*” (Joh. 14:12). Men detta sker *genom apostlarnas ord*, genom det ord som nu är färdigt och fullbordat i och genom att den bibliska, skriftliga uppenbarelsen är avslutad. Men undren fortsätter genom att kyrkan kallar präster som troget förkunnar allt vad som står skrivet. I Guds och kyrkans namn sker denna kallelse. I Guds och kyrkans namn skänks så den helige Ande till varje litet barn som döps och genom tron tar emot detta dop. I Guds och kyrkans namn ges Kristi sanna kropp och blod till varje nattvardsgäst. Det är en gåva till syndernas förlåtelse för var och en som tror. I Guds och kyrkans namn ges avlösningen i bikten på Kristi befallning. I Guds och kyrkans namn förkunnas ordet av trogna herdar som inte accepterar någon bibelkritik utan förkunnar att Anden ingivit varje ord i Skriften. Detta sker så i hela världen på Kristi befallning. Men det sker inte utan förakt och smälek. Den sanna kyrkan är fördold, smäddad och förföljd. Ändå sker det stora undret att Gud genom sitt ord och sina sakrament skänker den helige Andes gåva, hör alla de trognas böner och fortsätter att göra så tills den stora dagen då han skall komma tillbaka för att hämta alla trogna till den himmelska saligheten. Då är Andens verk med oss fullbordat och vi skall för alltid få lova och prisas Honom tillsammans med Fadern och Sonen i den stora, himmelska glädjen.

Amen.

*Bön.* Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*